

FAMILIAR

DIUARIU BELETRISTICU SI ENCICLOPEDICU - LITERARIU CU ILLUSTRATIUNI.

MICHAILU V. STROESCO.

Distinsulu patriotu și mecenatu romanu Michailu V. Stroesco — a carui portretu 'lu reproducemu in nrulu de față — nu mai este între cei vii. După o scurta bôla a încetatu din viétia la Odessa, în deminétia de 15/27 Ianuarie a. c. Perderea ce o suferu Românii din Basarabi'a și din tóta lumea este fara margini. Dar' cu deosebire este acést'a o grea pierdere pentru Românii din Transilvani'a, pe care marele patriotu, de și se aflá departe de ei, nu i-a uitatu nici odata, și totu-de-a-un'a a cugetatu la necasurile și suferintiele lor și la mijlôcele cum li s'ar' poté îmbunătăți sôrtea vitrega. În scopulu acest'a distinsulu barbatu a facutu o însemnata donatiune de 50,000 de franci în folosulu asociatiunei pentru spriginirea învétiaceiloru și sodaliloru români meseriasi din Brasïovu. Că barbatu cu multa esperintia și profunda eruditiune Michailu Stroesco înainte de a face acést'a fundatiune a cercetatu pre fratiu sei de sub sceptrulu imperatiiei habsburgice, s'a convinsu prin propri'a intuitiune despre trebuintiele fratiloru sei co-

nationali și a gasitu cu cale, că prin promovarea meseriiloru între Români se poté ajutá mai usioru poporulu românú seracu din Transilvani'a, că se ajunga la o sôrte mai buna. De ace'a a dispusu că: capitalulu acestei fundatiuni se se administre plasându-se în hârtii ipotecare, éra din procentele de la 40,000 franci se se adauga $\frac{1}{6}$ la fondu, éra restulu se se întrebuintieze pentru spriginirea învétiaceiloru și sodaliloru români meseriasi, éra procentele dela 10,000 franci se fía că subventiune pentru sustinerea fôiei »Meseriașul Român« — avându convingerea că acést'a promovéza scopulu asociatiunei.

Regretamu că nu potemu se damu de asta-data cetitoriloru nostri date biografice adunate din viétia acestui bine meritatu barbatu, — ce'a-ce am potutu aflá despre elu se poté spune în puține cuvinte, dar' aceste puține cuvinte cuprindu atâtu de multu, încâtu ori câtu de mari și frumoșe ar' fi panegiricile nôstre ar' disparé în față a faptelor mari și nobile cari le-a îndeplinitu generosulu barbatu. Michailu V. Stroesco a

fostu Român din Basarabi'a și a remasu Român bunu și după-ace acésta țiera a fostu despartita de patri'a muma. Pentru-că se conserve romanismulu între connationalii sei și se-i apere contr'a rusificarii, voiá se cládésca cu banii lui scóle române in ace'a țiera românesca, voiá o Universitate româna, cu limb'a de propunere româna, pentru-că tinerimea ce s'adapa la studii inalte se invetie din nou limb'a româna și se fia crescuta in cultulu nationalitatii. Nu i-s'a datu inse voiá se o faca acést'a, și atunci marele patriotu și-a intorsu ochii spre Românii din regatulu Român și spre cei din Transilvani'a. Elu a oferitu 100,000 de franci pentru a se cladí scóle rurale in Români'a și facú, după cum am spusu dejá, fundatiunea de 50,000 de franci pentru Associatiunea meseriasiloru români din Brasíovu. Numai acei'a cari au avutu ocaziune a cunósce pe acestu nobilu barbatu și ideile lui mai de aprópe, au potutu apreçia valóre alui și sêmțiulu lui nationalu și noi care am avutu fericirea de a-lu cunósce mai de aprópe suntemu firmu convinsi, că déca Provedinti'a l'ar' fi pas-tratu in viétia, némulu românescu ar' fi avutu norocirea sè se bucare de multe fapte maritimóse și nobile sevêrsíte de marele patriotu pentru inaintarea și prosperarea neamului seu.

Provedinti'a inse a voítu alt'feliu, — elu nu mai este alu nostru, și de ace'a dícemu că perderea lui pentru toti Românii este nemarginita.

Dómn'a Elis'a Stroesco soçi'a lui neconsolata, care a incercatu o perdere nereparabila va gasí singur'a mângaeare, — déca póte se esiste o atare mângaeare, — infaptulu că Românii de pretutindenea iáu parte la jalea ce a cuprins'o și voru pastrá in vecinic'a memoria pe neuitatulu ei soçiú cá modelu pentru faptele lui mari, sevêrsíte spre binele neamului românescu. Atotupoterniculu benevoésca a trimite acestei Dómn'e nobile consolatíe, — ér' noi dícemu in urm'a marelui defunctu, și dîcu impreuna cu noi toti Românii:

Fià-ti țierín'a usíora, cà-ci memori'a eterna 'ti-va fi!

INFLUINTI'A MÂNDRIEL.

— *Novela originala.* —

(Urmare.)

Preste cincisprediece dile se afláu la proprietatea betranului Crangeanu.

Intr'un'a din dile pe candu avusese o multi-me de invitati și participasera cu totii la diferite partide de placeri, candu sér'a remasera singuri, betranulu anunçia famili'a, adeca pe Paulin'a cu tatalu, Leonor'a și verulu Gogu, se se afle cu totii la mediulu noptii in pavilionulu din fundulu unei gradini frumóse ce-i diceáu parcu, spre a vorbi despre afaceri de familie. Ideanu și fiic'a lui se sêm-tira inlemniti de ciuda și de mirare, atátu de bizarili se parú acésta propunere; cu tóte acestea după ce sângele 'si reluà cursulu seu obicinuitu, loru le placú mai multu se-si pórté gândulu dela acele idei negre la altele la care numai puçinu se oprira cu disgustu și indignatiune: 'si suposará o împetire a Paulinei cu Gogu și bietulu parinte descuragiatu, abatutu și impacientu amblá incóce și incolo, gândindu-se cum va gasi unu limanu suferintieloru lui.

Noptea veni.

Candu toti sosira la acésta intêhnire, Jancu că in totu-de-a-un'a avú destula energie spre a resistá la tóte ochiadele pline de ura și de arrogantia ale acestoru fiintie ingrâte, nedemne de stim'a lui. Dupăce fie-care ocupá câte unu locu, betranulu Crângeanu începú ast'feliu:

— Te-am chematu, dlu meu, spre a-ti spune, că ace'a ce pretindi d.-t'a de la mine, este o ne-bunie și spre a te somá se-mi dâi actele ce ai din parte-mi....

— Cum, dle! strigá Jancu cu indignatiune, insultatu de acestu tonu obrasnicu, acést'a mi-o spui d.-t'a acum'a după noua ani? Ast'feliu a trebuitu se fie platita o fapta nobila ce am facutu? Aduçeti-ve amente de desonórea ce planá asupra-ve, de desperarea in care ve gasiati atunci candu mi-ati propusu acésta invoice.

— Da, dar' tu uiti binefacerile de cari a fostu incarcata fiic'a t'a de candu ai devenitu soçiulu nepótei mele...?

— Ce binefaceri? strigá Jancu cu unu ochiu aprinsu de necasu, totulu ce s'a facutu pentru copil'a mea a fostu din munc'a mea, a fostu mai alesu că eu am vediutu de interesele soçiei mele cu multa chibzuintia și onestitate, și déca nici o alta consideratie nu a esistatu in anim'a ei pentru mine, atunci eu a trebuitu se fiu platitu cá unu simplu omu de afaceri. Éta d.-le că eu nu ve detorescu nimicu, eu salvatorulu onórei d.-vóstre.

— Miserabile! strigá furiosu Crângeanu, cuzionezanti'a t'a e mai mare de cum credeám eu, ori depui acele acte, ori de unde nu tu vei esí cu ru-sine din cas'a mea ...

— Miserabilu esti tu și cu acésta vipera cu care ai lucratu in contr'a mea, strigá Jancu cu o voce detunatóre

Se facuse unu sgomotu mare Paulin'a se aruncà in braçiele parintelui ei, rogandu-lu a fi calmu, a-i dá acele acte si a esi din acea casa, unde acumu nu mai trebuiá se stee o di macaru. Jancu nici nu o mai audiá si apostrofá mereu pre acesti ómeni fara inima si fara consciintia. Crângeanu si cu cei'alalti remasera fara cuventu. Jancu i-i fascinase cu privirea si cuvintele s'ale energice ce'a ce revoltá fórte multu pe Crângeanu, asia cá intr'unu momentu se aruncá asupr'a lui Jancu si-lu palmui. Elu scóse unu mugetu de superare si sdrobitu de acésta umilire si nedreptate numai tiênù socotéla de nimicu, sè napusti la rëndulu seu asupr'a acestu'ia, scóse unu revolveru ce aveá la sene si trase... Dintr'o singura detunatura Crângeanu cadiù mortu. Cei'alalti trei incepura a-si frânge mânille de gróza. Jancu remase unu momentu tēmpitu privindu pre Gogu cu nisce ochi, ce pareáu a esi din orbitele loru si in care scapará ur'a si unu sēmtiementu poternicu alu unei hotariri teribile!.. In urma privindu lungu pe serman'a lui copila ce cadiusè pe unu scaunu, esi sdrobitu. Cei'alalti remasera cercetandu si plangūdu pe corpulu nein-sufletitu. Paulin'a cadiù in genunchi si se rogá cu unu glasu sfasiatoriu cá Ddieu se aibe mila de parintele ei, pe care sciá ce sórte 'lu ascépta acumu. Dupa câteva minute Gogu 'si sterse lacremile, parù stapēnu pe dorerea lui, dar' se vedeá dupa órecari tresariri nervóse, dupa incretiturile fruntei si óre care absorbire profunda indoelnica, cá elu erá predominatu cu totulu de alt'cev'a strainu de impresiunea mortii tatalui seu. Dupá ce se preumblá in lungulu si largulu camerei, cu unu aeru mişcatu si blāndu se apropiá de Paulin'a ce stá mereu in-genunchiata si se rogá:

— Ce voiú deveni, Ddieule!? Lovesce-me in acestu momentu si scapa-me de suferintiele si torturele ce me ascépta.

Gogu i-i pusè o mână pre umeri, o trezi din acésta absorbire si-i disè cu unu tonu solemn, fortiādu a dá unu calmu vócei s'ale

— Paulino, spera cá te voiú salvá eu si voiú salvá si pre parintele teu...

Unu fulgeru de sperantia straluci in ochii ei.

— Tu...? d.-t'a dle!... te rogu spunemi esclamá ea redicandu asupr'a-i ochii rositi de lacrimi, aibi mila de mine, de noi amēdoi...

— Onórea parintelui teu va fi salvata, precum elu a salvatu pre a nóstra, eu nu pretindu inse nici o plata in schimbu precum a facut'o elu, — dorescu cu totulu alt'cev'a: — consimte a deveni soçi'a mea; cununi'a vomu face-o aici in celu mai scurtu tēmpu, crim'a o vomu ascunde-o cum vomu poté mai bine, — nimeni nu va suferi nemicu... vomu lasá se se crēda cá a fostu o sinucidere. Spune-mi... decide-te... gāndesce-te, care alta cale mai buna ti se deschide cá acést'a.

Fiindu-cá continuá de-a se rogá si dens'a pastrá tacerea, Leonor'a interveni si ea.

— Consimte Paulino! dupacum vedi noi 'ti voiú binele... si apoi tēmpulu trece... nu potēmu stá ast'feliu.

— Consmtu, inganà ea cu unu glasu inabusitu de lacrimi, implinēsa-se destinulu meu!...

— Inca nu e totu, reluá Crângeanu cu unu surisu diabolicu, jura cá ori-ce ar' surveni tu nu-ti vei mai retrage parol'a.

— Juru!... pe memori'a maicei mele! disè ea sdrobita.

— E bine, urmà elu cu aprindere, lasādu se se gâcēsa o reutate abia ascunsa, afla cá 'ti punu aceste trei conditiuni:

— Noi nu vomu trai in lume impreuna: tu te vei duce la un'a din mosiile mele — la Crângeeni de exemplu, ér' eu voiú stá unde-mi va placé; — alu doilea pe tatalu-teu nu-lu vei mai revedé dupa maritisiu sub nici unu pretestu ori care ar' fi elu; — alu treilea déca vre-unu copilu s'ar' nasce din casatori'a mea cu tine vei avé deplina autoritate asupr'a lui pāna la etatea de 7 ani, ér' de acilea incolo sub nici unu cuventu nu vei avé dreptu si libertatea de-alu mai revedé.

Ea plāngeá intr'unu modu dorerosu, de-odata se redicá stapēnita de o amentire cruda, dede unu tipetu si cadiù din nou.

— Oh! aibi indurare de mine, ce ti am facutu se te resbuni ast'feliu?...

Ochii loru se intēlnira... elu cu unu gestu amenintatoriu si hotaritu i-i aretá cadavrulu tatalui seu si-i disè:

— Aduti amente cá nu poteái scapá de resbunarea mea.

Ea pareá nebuna.

— Ce sacrificiu facu pentru tine, nefericitulu meu tata! esilata... umilita... privata de amoru... de fericirea de-a te vedé!

Dupace ori ce proba fù inlaturata si regulatu ast'feliu cá se nu dea cea mai mica banuiala cá se-ar' fi sevērsitu unu asasinatu, dupace prin juramentulu ce facù Paulin'a, Crângeanu remase convinsu cá ea va fi in poterea lui pentru eternitate, toti trei parasira acea camera din pavilionu si apucara calea spre casa in cea mai dorerosa emotiune.

Gogu condusè pe Paulin'a, care abia se mai poteá tiéné, pāna la camer'a ei, — ea se aruncá pe patu ér' elu se departá. — Erá o nópte intunecósa. Paulin'a din intemplantare zarí o lumina slaba in camer'a ce ocupá tatalu-seu, se inarmá de totu curagiulu, mersè si batù incetisioru la usi'a lui. Elu nu respunse — ea insistá, in cele din urma deschisè si se retrase spariatu la vederea ei.

— Tata! tata! strigá ea cu unu glasu sugrumatu de dorere...

— Copil'a mea, iérta-me acesti ómeni m'au facutu se moru de rusine!...

— Eu nu-ti imputu nemicu, numai vedi tu, de adi inainte vomu fi sclavii acestoru ómeni.

— Oh sciu totulu! am auditu grosav'a inoiala ce ai facutu si mai bine cá ai aderatu la totulu ast'feliu, cine scie déca nu ne ascépta o sórte si mai rea cá acést'a!... Dupace am auditu totulu am ratacitu cá o óra prin parcu, recórea noptiei mi-a facutu multu bine si fiindu-cá nici mai nainte

nu am avutu gândulu a me departá de aici, din contra am asceptatu cá Gogu se-sí resbune sí elu momentanu tragúndu asupr'a mea Oh! fatalele nóstre destinate voiescu cá se traimu, se fimu jucari'a sortiei si a resbunarei acestoru ómeni! Ah dar' cum voiu poté trai despartitu de tine dulcea mea copil'a? Ce esistentia vomu avé noi? . . . pe candu eu strainu, plinu de dorere, de remușcare, de doru, — tu izolata, umilita . . . Ddieule! fie-ti mila de noi! . . .

Prin influintí'a si mijlócele, de cari dispuneáu, crim'a remase nesciuta, preste câtv'a tempu Jancu divortiá de Leonor'a. Mai nainte inse de tóte Paulin'a trebuiá se se supuna orbesce juramentulu ce facuse spre a scapá pre tatalu-seu de rusinea de a fi tèritu prin ocne, — preste siése septemani fú condusa la altariu si cununi'a se sevèrsi dupa tóte probabilitatile fórtre trista, de óre-ce tóta famili'a erá in doliu. Nimeni nu a potutu banui nemicu si Paulin'a cu tóta aversiunea ce sèmtiá pentru soçiulu ei, incetulu cu incetulu mesurându pasiunea lui incepù a-lu scusá si a-lu privi cu alti ochi, cá ci elu cu tóta reutatea la inceputu i-i aretá óre-care respectu si atentiune in tèmpu de câte v'a luni. Tatalu ei nici vorba de-a-o visitá, dar' sermanulu candu tempulu i permiteá treceá de nenumerate ori pe sub ferestriile ei, si eráu dile cându abia câte o clipa déca se poteáu zari

De odata uritulu caracteru alu lui Gogu Crângeanu se manifestá: vechi'a lui ura re'nviá, desgustulu veni si într'o buna deminètia Paulin'a dupa multe lacrimi si rogaminte nefolositoare, trebui se-si iee adio dela lume, dela ori ce placeri si se mèrga se locuiesca in ace'a casa frumósa, in acelu locu singuraticu, pustiu dar' plinu de poesie si de farmecu dupa cum l'am descrisu, inse singura, nu in soçita de soçiulu ei, incaldita si sustienuta de farmeculu amorului si a mií de incantamente ce procura viétí'a intre doi.

Unic'a multiamire, uniculu bine ce ceriulu i-i trimise in solitudinea s'a fú cá la doi ani Leli'a se maritá si veni se locuiesca in vecinatate legându ast'feliu între densele o amicitie neprefacuta si statornica. Mai 'nainte inse, la anumitu tèmpu dupa maritisiu Paulin'a nascù o copilitia. Tatalu acesteia fusesese avisatu, — veni, parù a se aretá órecum mândru cá va fi parente, inse la tóte rogatiunile ce le re'noi Paulin'a de a-o iertá si a veni pentru amorulu copilei loru se locuiesca impreuna, elu nu numai cá nu se induplecá, dar' inca cautá de a-o blessá amaru.

— Adu-ti amente, díse elu, de juramentulu ce mi-ai facutu . . . ? tu esti soçi'a mea in ochii lumei, cá se potu avé unu dreptu mai multu a te torturá cu dispretiulu meu, inse in ochii mei tu scii, cá nu esti decátu fiic'a ucigasiului parintelui meu, care a voiitu se-lu jefuiesca! . . . Mai adu-ti amente, cátu te-am iubit udata, candu inse tu 'ti rideái de mine; e bine, tu ai uitatu voiesci se ierti, eu inse sdrobitu si ultragiatu de tine traiescu adi, nu pentru amorulu teu séu alu alteia, nu, traiescu numai spre a me resbuná contr'a t'a, catra care cu tóte acusatunile ce-mi vei aduce am fostu si marinosu!

Dicúndu acestea elu 'si sarutá copil'a si esi salutandu cu recèla pe Paulin'a, apoi se aruncá in trasur'a ce asceptá la scara si care 'lu duse de parte de nefericit'a lui soçia.

Din cându in cându inse reveniá, dar' si atunci fórtre raru, sub pretestulu de a-si revedé copil'a si se sèmtiá mai multumitu candu o gasiá pe maic'a ei mai abatuta, aretá o vedita satisfacere, vediedu-o cá din ce in ce 'si perde frescheti'a si frumseti'a! . . . Acèsta esistentia durá pâna candu copil'a lui ajunse etatea de siepte ani. Oh! Paulin'a se sèmtiá fórtre mândra ocupându-se de acèsta scumpa fiintia, care erá tóta fericirea ei. I dede cele mai bune principii, i vorbiá mereu de tatalu ei pe care o invetiase se-lu respecteze si se-lu iubésca si într'adeveru copil'a de si 'lu vedeá fórtre raru, cu tóte acestea, candu elu veniá in mijloculu loru, i manifestá cele mai atingátore scene de tandretia si iubire copilarésca. Elu se aretá mișcatu si o mângaiá. Acèsta raniá grozavu pe nefericit'a muma, care tremurá totu-de-a un'a inaintea acestui omu, de a carui iubire se temeá acum si pentru copil'a s'a. La siepte ani dupa cum se asceptá Paulin'a, soçiulu ei nu veni se-i rapésca copil'a, — trecù mai bine de unu anu, cá-ci elu întreprinsese unu voiajiu, acum inse grigile ei crescura si dorerea se paratiunei o aruncá la patu, candu elu veni si-i anunçiá cá preste câte v'a dile va trebui se-si indeplinésca angagementulu. Inzadaru Paulin'a se rogá cá pentru amorulu Victorinei se o ierte si se consènta de a-i urmá si dens'a, — elu fú nestramutatu! Victorin'a fórtre multu atasata de mam'a ei, o iubiá, o adorá chiar', cu tóte acestea, candu tatalu seu o anunçiá cá o va duce într'unu orasiu mare spre a-o asiediá într'unu pensionatu, candu-i descrise placerile si distractiile ce le va gustá acolo, i-vorbi de micile toalete si de câte alte, ea cá copil'a in naivitatea ei promise fórtre încântata cá-i va urmá si se aretá chiar' impacienta de apropierea aceluor dile, in care 'si va realisá acèsta fericire.

Paulin'a fiindu bolnava, nobil'a si angerésca ei fetitia veghiá óre întregi la capatèiulu ei totu plangúndu si ea candu vedeá pe mama-s'a mai desolata. Candu momentulu supremu veni, Paulin'a mai avèndu o lucire de sperantia se aruncá la petiórele lui rogându-se de iertare

— Iertare! . . . Nici odata, nici odata Paulino! . . . si eu, crede, sum nefericitu, se golimu dar' pocalulu pâna 'n fundu.

Inzadaru ea inse mai plânse si se mai rogá, in cele din urma Gogu 'si smulse copil'a lesinata din braçiele maicei s'ale, si o duse cu sene, ér' Paulin'a remase sdrobita in mânile servitoriloru.

Inocent'a fetitia suferi si ea o bóla grozava, adesea in delirurile cele mai cumplite strigá nopti întregi pre scump'a ei mama, inse cu tèmpulu si cu distractii de totu feliulu, ea se linisci si-si concentrá tóta iubirea asupr'a parintelui ei. Dar' Paulin'a? Nefericirile ei unice in feliulu loru trebui se abata estu sufletu sèmtitoriu, se vescediésca cu totulu juneti'a si se decida trecerea ei la viétí'a eterna! De doru si de tristètia in cursu de unu anu cautá

MICHAILU V. STROESCO.

pre câtu i-i erá posibilu distractiuni in càrti, se încercá puçinu la pictura in care se destinsese pe bancile scólei, in binefaceri, numai cá se-si uite de acea fiintia scumpa, catra care tiéntiá cu doru cugetarile si aspiratiunile inimei s'ale. Pre câtu tîmpu prin amic'a s'a Lelia potú aveá informatiuni despre copil'a s'a, ea potú trai ast'feliu insufletita de órecare bucuria si sperantia, cându inse aflá positivu cá copil'a a disparutu fãrã veste fãrã sè se scie unde ea se descuragiã cumplitu si se abandonã unei m. chniri ce trebuia se o sdrobésca.

Intre aceste impregiurari nisce ingineri fura tramisi cá se studieze positiunea muntiloru de prin apropiere pentru nisce lucrari insemnate ce se proiectase. Se vorbiá cá unulu dintre acesti'a se stabilise pentru totu tîmpulu iernei in comun'a vecina la soçii Zalesci, in urm'a propunerii si insistențelor acestor'a pentru a face partide de vênatóre. . . . Strainulu care erá unu mare amatoru primise cu recunoscintia si mai alesu cá in urm'a prescriptii doctoriloru, elu aveá mare lipsa de aeru liberu si mișcare si distractiuni de felulu acest'a pentru órecare suferintie ce pretindeá se fi avutu. Fãrã sè se intereseze Paulin'a aflá tóte acestea, — tieranii mai spusesè cá i-i vediușe adesea in cavalcada prin apropierea caseloru unde vegetá ea acum. Dêns'a nu dete nici o atentiune, din contra parú mai multumita cá amic'a s'a in trecere a ocolitu-o, ér' nu a cautatu se-i presinte acea vesela societate care ar' fi facutu unu contrastu bisaru cu starea sufletésca in care se gasiá ea, mereu trista si plânsa, cu hainele si pèrulu in disordine, refusându dile întregi de a mânca séu a se dá repausului! Nu aveá placere de nimic, — nici nu voiá a se interesá de cev'a. Mosi'a erá incredintiata de soçulu seu in ingrigirea unui arendașu, ér' miculu seu menagiú pentru care ea portá alta-data mare interesu, impartindu-si órele intre educatiunea ficei s'ale si priveghiarea casei, acum erá cu totul abandonatu si la bunavointi'a unei servitóre bețrane.

In acésta stare de descuragiare profunda câteva scriori ce primise dela Leli'a remasera fora respunsu, refusându chiar' de-a-o primí la visitele ce acést'a i-i facuse in câteva rënduri. Acésta buna amica si soçulu ei fura desperati de starea morala a Paulinei si nu sciáu ce remediu se gasésca bólei s'ale, cându ea refusá chiar' mângarile loru! . . .

Tîmpulu treceá ast'feliu.

Singur'a multumire a eroinei nóstre erá numai ace'a cá mergeá din cându in cându la beserica din satu, unde se rogá ingenunchiata si plângundu cu atât'a fervóre, cá inspirá respectu si mila si la cei mai indiferenti. Aflându despre ast'a amic'a s'a Leli'a voiá cu ori-ce pretiu se-o véda si se-i mai vorbésca; deci se decise a merge regulatu la beserica, cá dór' va nimeri diu'a cându va veni si Paulin'a. Dorinti'a s'a fú indeplinita: intr'un'a din Domineci sub pretestu de-a face o preumblare câtív'a domni si dame, óspeti ai soçiloru Zalesci, dupa propunerea Leliei, descalecara in drumulu mare sub umbr'a unoru copaci seculari si mersera spre baserica, care apar-

tiéneá familiei Crângeanu si care erá fôrte spaçioșã si frumosu zidita. La vederea aceloru persóne care eráu mai alesu straine pentru cei din localitate toti satenii intr'o atitudine respectușã facura locu se inainteze, ei inse remasera la intrare si numai Leli'a merse spre altariu, — acolo se vedeá o femeia ingenunchiata si care pareá atâtu de absorbita in rogatiunea s'a, cá nici nu pareá a dá atentiune la ce'a ce se vorbiá in giurulu seu si mai alesu la presentia Leliei, care veni si siediu lãnga dêns'a. Cându serviciulu divinuu fú terminatu, ea se grabí de-a-o redicá si a-o sustiéné, dar' la tóte acestea Paulin'a multumi cu unu zimbetu tristu, lasá o mâna intr'ale Leliei ce o stringeá cu caldura, ér' cu ce'alalta i-si departá câteva bucle de pèru ce-i cadiuse pe faciã. Tocmai acum observá amic'a s'a schimbarea grozava a Paulinei — atât'a potere avusesè dorerea asupr'a ei: erá palida preste fire, câteva sbêrcituri i-i brasdá dejã faci'a, pèrulu incepuse a-i albi, carnea mai secase de pe obrazii sei, vócea-i erá schimbata si obosita; din cându in cându tusiá, ochii-i aveáu o lucire cá de friguri, ér' espresiunea feçiei cá tîmpita; in fine pareá o fantoma ér' nici decum ace'a femeia frumúșã, cocheta si spirituala de alta-data carei'a-i diceá Paulina. Leli'a o privi câtv'a tîmpu atinsa profundu in inima si cu ochii plini de lacrimi o aretá cu o privire semnificativa unui barbatu ce se apropiá din grup'a celor'alalti. . . .

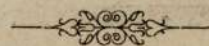
'Lu presintã. Paulin'a fãrã a-i intinde mân'a séu a-i dice vre-unu cuventu de politetie redicá unu momentu privirea s'a lanceda asupr'a lui si cu ace-lasiu indiferentismu o lasá apoi in josu spre lespedile de pietra unde privi câtuv'a. In urma sêmtiendu-se slabita, se trase spre o strana si siediu. . . O tusa uioara-i umflá peptulu care sêmtiendu cá o mistue i-si puse o mâna pe dênsulu spre a-si comprimá ace'a fatala dorere si remase câtv'a tîmpu ast'feliu.

Bun'a s'a amica i-si frãngeá mânilé. Rogá cu lacrimi in diferite rënduri pe Paulin'a de a-i permite cá si pâna aci se o cerceteze din cându in cându. Dupa mai multe obiectiuni, in care lasá sè se véda disgustulu, uritulu, aversiunea chiar' catra acei'a ce-i aretáu atât'a iubire, Paulin'a primi. Vederea toturoru aceloru fiintie mai fericite decátu ea, redeseptá in ea misantropia si ea recadeá cu mai multa incapatinare in solitudinea inimei s'ale. . . .

Toti plecase din beserica. Societatea de domni si dame esisera si dênsii cu preotulu, spre a ceti inscriptiunea câtorv'a petrii, ér' in beserica dupa unu semnu alu Leliei nu remasesera decátu dênselé si acelu barbatu strainu. — Cându Paulin'a se redicá se ésa dupa câteva mominte vediu intr'o strana mai departata pe acelu strainu cá tiéneá batist'a la ochi si cá plânsesè. Ea parú impresionata si întrebã pe Leli'a asupr'a causei. Dêns'a mișcata prea multu nu potú responde si chiar' déca ar' fi potutu câtu trebuia se ocolésca adevèrulu.

(Va urmá)

PAULINA ROVINARU

CÂNTAREA PRIMAVEREI.

— Poemă în prosă. —

I.

O! sfînte umbre care sburati așă de maies-tose preste țărînele, văile, muntii și codrii țierei mele; voi locuri semănate cu cele mai dulci și ademenitoare estăsi, voi boltituri înalte, pline de frunzișu și de plăceri ametoitoare — primiti-me în brațele vostre.

Lasati-me se lipescu fruntea mea de cotele vostre și se sărutu senule vostru poene resarite prin codrii legănati de aiurarea vîntului, resarite că insulele în mijloculu oceanelor uriasie, că-ci voi deschideti portile azurii ale serinului Olimpului dorului animeloră sdrobite.

Primiti-me și umpleti-mi sufletulu însetatu de voi, umpleti-mi-lu cu liniscea și dulcea vostă melancolia. Lasati se curga rîșiorulu vietiei mele din stâncile diu cari a isvoritu, de-alungulu locurilor vostre. Din suteranele întunecose, duceti-me, duceti-me cătră tronulu stralucitoriu alu vîrtutei și invetiati-me voi codri datatori de dragoste cum se înalti sunetulu echoului spre Domnedieu și glori'a naturii reîntinerite.

Dati-mi voia, câmpii zimbitore, văilor pline de rose, se sorbu dimpreuna cu profumulu vostru a vostă desfatare. Intinsu sub crengile t'ale pletoșule teiu, prinsu de vraja dragostei t'ale dulci se cântu pe corde aurii bucuri'a ce cuprind frunzișulu teu și cântându se redău sufletulu meu sdrobitu — pacea și liniscea de odinioară. . . .

Zefirulu deminetiei colindându viorelele și trandafirii salbateci, înveselesce cu sîoștele lui întrăga firea. De dupa stânci resaru două radie ce atingîndu tufarii și colinele, văile și muntii, facu se s'auda dulci ciripiri.

Bine-ai venit primavăra, bine-ai venit!

II.

Pe-unu sprintenu nourasiu încoronatu cu crini și tulipani, cadiu de curêndu primavăr'a din ceriu. — Din senule ei roditoriu curge în siuvioie bogate laptele pamentului. De pe stânci, zapad'a luneca în torenti mormuritori. Rîșurile, mormintele iernei în cari se cîocnira stânci de ghiatiă c'unu sunetu așă de golu și secu, umflate și cuprinse de doruri și speranție nemarginite, tienu pasu cu vremea și n'cepu a curge érași că mai 'nainte. Ele rumpu iezeturile și inghitu cu lacomia țiermarii și facu că într'o mare sîesurile întiuse și livedile ochitoare. Salciile cuprinse par' că de friguri convulsive, i-si scutura pe de-asupr'a spumeloră vîrfurile cuprinse de spaima. Paserile, corlele și rațiile selbatice, acum disparu în valu-vîrteju, acum érași iesu la ivela ratacîndu printre ramuri și crengi, unde alta-data filomel'a suspină în frunzișu de dorerile iubirei. Corbulu gonitu de valuri atinge în t'recatu vîrfurile stânceloră și privesce cu mahnire și tristătia la undele de josu. Nechibzuitii ursi cuprinși

de ap'a mica se tragu mornaindu cătră țiermi și 'și scutura lân'a loră bogata că mai târdiu luati de mat'ca apei se înôte greoi și sfornaindu spre vre-unu stejaru de care acatîndu-se cu labele dupa pușina odihna sè se înalte spre vîrfuri și se tremure că vérg'a la audiulu vueteloră vîntului și alu stânciloră ramitoare de rîuri selbatice ce clocotîndu iesu din negrele adîncuri.

Neamulu cântaretiiu privesce de pe brațele subțirele a fagiloră spre valea cu pușinu mai înainte fericiata unde i-si nutriă micutii sei plângatori. Ciocârlanulu s'aiépta vaietându se prin aerulu plinu de umediéla și vedîndu desiértulu de apa întindîndu-se preste câmpii, nu afla chipu de a-si alinâ dorerea.

Dar' éta și vîntulu! Pamentulu sbea o parte mare din unde și umbre de aburi fugu dimpreuna cu norii caletori. . . .

Vîntulu ceriului e intreruptu și în locu-i scobóra preste lume o lucire aurie. . . .

Éta triumfalu primaverei, éta învingerea ei sevêrsita. Aerulu e môle și blîndu, câmpiile s'acoperu de covore varii; pomi. infrunziescu și sunetulu blîndu alu zefiriloră se descépta și sbóra încóce și incolo prin paduricea înmugurita.

Isvórele leganându-se sub fagi și pornîndu dela vale în ropotu ametoitoriu de dulce, i-si aréta ochîndu oghîndile loră argintii, în care se cauta sórele dlei, lun'a și stelele nóptei. Prin aeru curgu miresme ér' muntii cólea-'n amurgu de séra asculta fluierulu doiosu alu pastoriului.

Voi, acaroră vietia sbuciumata e de-asemenea dfileloră noróse ale iernei; voi acaroră ani se scurgu fără lumina și bucurii, voi cari ve suspinati órele cele negre în colibile miseriei, priviti acum la *tineretia anului*. Dati libertate priviriloră vostre, lasati ochii și animele vostre se schimbe pe unu momentu tablourile negre ale nenorociriloră, cu mi de scene colorate. Lasati pe țiermarii singuratatiei ambitia desiérta, poft'a nimerica de resbunare, sgârceni'a și setea de sânge, că-cî Domnedieu n'a facutu pe omu pentr' acestea, nu! Elu v'a creatu spre bucurie și linisce. Priviti cum luneca prin aeru vesel'a, cum curge gingasi'a iubirei mormurându prin valcele. Esti din temnițele aurite ale cetatiloră și grabiti spre câmpiile ademenitoare. Parasiti salóele voi fiice dragalasie ale nêmului meu și strecurati-ve prin tufisurile vesele, dându jocarie zefirului pletele vostre aurii. Revedeti-ve în lacuri și pèrutie și asemenati-ve cu florile țiermului. Culegeti „viorele“ „nu me uită“ și intristatorii „nuferi“ și imfrumsetiati-ve cu ele sênurile vostre . . . că-cî éta Primavăr'a!

III.

Nu vedi bradetulu, cum umbresce pèreulu vinetiu? Privesce stânc'a imbracata cu tufari veseli și nascatori de ciripiri cum se uita cu fala spre isvórele legănate de adiarea zefirului. Voiescu a poposi la petiórele ei spre a contemplâ valea și sîesulu, spre a ascultâ veselulu amestecu alu

cântaretilor ce 'n sboru linu și maiestosu, din cându in cându iáu de-alungulu vargat'a țiera.

O! câtu de fericita zimbesce placerea dintre tufarii padurii. Grupe de rose selbatice î-si mǎie foile in oglind'a tremurata a pèreului pe-acarui țiermuri galbeni de mǎi și mǎi de flori, stralucescu petrii colorate, in vreme ce iubirea și bucuri'a crescú mereu in cetele micutloru pesci.

Colo lãnga laculu câmpului o herghelie numerósa î-si inaltia maiesteticu gâtulu fugindu și rinchidîndu de vǎoitiune. Vaci baltiate trecu printre lacurile trestiose ér' ciocãrlanulu suindu-se in aeru, vede sub elu, stãnci și vâi din care resuna asiã de dulce „cãntarea primaverii.“

Economulu î-si scóte plugulu la câmpu și intiepenindu-lu in pamentu trage brazde late cu sudórea s'a și-a boileru, ér' pe urm'a plugului se insira la sfaturi cotiofanele meștere de gura. Semênatoriulu pasiésce mesuratu aruncãndu semên-ti'a și pe urm'a lui grap'a coltiurósa sfarima gitile facãndu pamentulu netedu.

Binecúventata se fia trud'a t'a muncitoriule țieranu, binecúventata se fia cu róde bune și imbelșiugate!

IV.

Unu lacu artificialu lucesse in midiloculu curtei. Pe de-asupr'a apei se vedu liane plutióre. Pe oglind'a lui furnica sute de locuitori blãndi. Gain'a se fãnguie impregiurulu țiermurulu chiamãndu-si puii de ratié cari lunecãndu pe apa fugu de vócea mamei lorú maștera. Mai cólea unu grupu de gãsce facu sfatu cum se alunge pe lãnosulu cãne ce apropiindu-se din ce in ce ar' vré se deie róta printre puii lorú. Mai de-oparte iepurii domestici î-si invêrtu minuatu ochii și din cându in cându iesu la gardu se róda vlastarii tineriloru plop. Porumbiti'a iesu rídiëndu din porumbariu și dupa-ce se scarpina in cefa cu gingasiulu ei petiorasiu sbóra pe coperisiu lãnga iubitulú ei, care acceptãndu-o î-si sémte anim'a ranita de dorerile iubirei. Elu mãniosu de intãrdiãrea ei, se face cá și cându s'ar' întórece dela faci'a ei, dar' in' curêndu mișcatu de liniscea frumósei s'ale, î-i imparte sarutari asiã de dulci, in vreme ce aripele lorú strataie cu usiurintia aerulu mestecãndu-se in stolulu care sbóra veselu incóce și incolo, lucindu in splendórea sórelui.

Zefirulu resfatãndu-se fuge printre pomii gradinei; elu ingãnãndu-se cu veselii meri privesce cum de sub boltile nuciloru, economulu cauta spre ceriulu petecitu cu norii caletori. Elu vede cum regiunile indepartate î-si desvalescu sênulu in faci'a muntiloru vînetii. Crinulu, craiulu floriloru, î-si inaltia fruntea susu preste tulipanii pestríti. Gratiós'a flóre de Maiu scóte din foile ei clopotiei cei argintii, ér' hiacyntulu celu vênetu î-si pléca potirulu plinu de mirosuri recoritóre prietenóselorú ciocãrlí.

Priviti colo, cum se imbêrzóie paunulu pe pajistea colorata. Elu âmbla fãlosu și plinu de superbie pentru imbracamintea lui frumósa. N'au-

diti frémétulu ce-lu face cu cód'a? Nu-i vedeti curcubeele ei și colorile ametitóre ce-i vapsescu grumazulu?

Nu vedeti fluturasii sprinteni alungãndu-se unulu pe alulu plini de cea mai curata iubire și scuturãndu-si pulverea aripelorú de crengile de meri și pruni?

Intr'acestea stapêndulu gradinei altuiesce mlatitie de ciresiu in trunchiuri de porumbelu, ér' stapân'a casei c'unu ochiu asiã de veselu c'unu chipu asiã de placutu siéde in prejm'a usiei privindu dinaintea ei greóiele gãsce și legãnatórele ratié cum grabescu dupa bobii ce-i asvêrle ea. Unu copilasú cuprindîndu-i cu fragedele-i brație grumazii o impiedeca desmierdãndu-i obrazii pe vreme ce altu copilu se jóca in trifoiulu bogatu.

O! de trei ori fericitu poporulu care-si petrece dílele in ast'felu de indeletniciri. Elu se sémte fericitu, departe de nebuni'a luxului și-a viçului. Elu se indestulesce c'o bucata de pâne mãncatã in liniscea lãnga isvorulu recoritoriu. De-asupr'a lui straluce sórele cu iubire; lui nu-i vuiescu necasurile cá nesce valuri, pe elu nu-lu urmaresce cãnti'a nici torturile aspiratiuailorú, nu-lu urmarescu prin vâi, printre turme nici printre vile s'ale. Elu nu oftéza dupa dorintie desierte, nici inaltimile nu-lu facu se ametiésca. Munc'a lui dà aróma nutrementului seu de vreme ce sãngele-i curgatoriu prin vine î-i este usóru și curatu cá și eterulu. Elu se culca sér'a linisçitu și in faptulú demanetiéi trezitu de bórea lina, sare de pe asternutulú seu de muschiu verde și móle cá metas'a.

V.

O! câmpii gratiósé. Bãteru de mi-ar' fi și mie concesu, cá intinsu pe pajistele vóstre variaute, pe țiermii ríurilorú murmuitori se traiescu de ici incolo singuru pentru-cã imprascãndu suferintieles se gustu o clipa de placere. Bãteru de mi-ar' scege Doris lacremile de pre acesti obrazi vescediti de nevoile dílei; bãteru de mi-ar' stêmperã ríurile intieleptiunei setea spiritului meu: atunci asiú darulú lui Magul muntii de diamantu și abisuri aurii. Atunci n'asiú pismulú pe nimeni nici chiar' pe piticii resboinici cari tãndu-si chipuri inalte de stãnci, ar' face se curga ríuri de petrii.

O, ceriule! Oceanu alu iubirei; o! isvoru vecinicu alu mãntuirei, óre nici-odata se nu me adape revarsarea t'a dulce? Flórea vietiei mele se se scuture și se nu mai infloréscã, nadusita fiindu de buruienele suferintielorú? Nu, cà-ci tu insufletiesci lucrarea t'a, ér' speranti'a cea linisçita vérsa in anim'a mea mãngaiere și recreatiune.

Amurgulu fuge inaintea aurorei. Perdéu'a cea intunecósa a viitoriului se redica și éta eu vedu cu totulú alte scene și alti câmpii necunoscuti. Te vedu pe tine cerésca Doris resarindu din tufãri de rose plina de splendóre, plina de maiestãte. Tu cãnti pe citera și Phób se strecorea tãnicu printre norii cei grosi. Furtunile dormu înca; Olimpulu asculta cându vócea cãntecului

suna blându prin muatii cei departati. Țr' tu pastoriu credinciosu turmei t'ale doinindu in flueru te scobori de pe inaltimile Hămului sî atingi cōrdele Teice plinu de bucurie. Portile ceriului tî-se deschidu atunci cāndu Cipris sî Gratiile sî Amor bogatu de podōbe sî dulcētia se lasa pe norii stralucitori in josu. Boltile spațiose ale steleloru, resuna de veselulu concertu.

Vino curundu in reveriile mele! Vino sî adu-mi bucuri'a, infloresce-mi pasiunile sî fēnatiele, tu, mângaierea vietiei mele, tu daru blându alu ceriului, tu d.-diesca *libertate*. . . .

Dar' cum se me trezescu ore din somnu? Unde suntu tablourile ceresci? Ce feliu de visu placutu mi-a insielatu sēmțirile treditē? cā-ci uita elu fuge de-aici, cu suspinu!

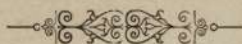
Prea multu, prea multu ai poftitu dela ursita in trecerea t'a prin vietia. Ast'feliu de fericire, numai speranti'a pōte se ne dee.

Umbr'a ei dejā me fericesce, dar' in curēndu va sî perf.

(Va urmā.)

(Dupa modelulu lui Kleist.)

H.

Lasa futuri!

Dēca n'asū nutri-o iubire pentru tine fārā margini, N'asū veni cā se te mângāiu in dorērea ce-ti imagini, Te-asū lasā se mergi de-avalm'a se te astupi intre cei morti, Se fii mortu precāndu aici'a a traī inca mai poti.

Ah! de cāte-ori tu insuti 'mi rīdeāi pufnindu in fața Cāndu-ti povesteām de dragosti spulberate din vietia, Sî-mi diceāi cā tōte-acestea sciu frumosu cā se le spuī Inse mai de isu cā ele par' cā 'n lume-alt'cev'a nu-i.

Sî-acum tu incepi a plānge? aiurezi ori esti desceptu? Pre cararea-acēs'ta crede cā-i demultu de cāndu te-asceptu, Dar' voiescu se te vedu veselū sî se uiti ori-ce doreri Suntu nimicuri care-oru trece cā sî astudi cā sî ieri!

Vino 'n lumea cea de visuri, vietia mândreloru gāndiri Cā s'aduna-atāt'a lume sî ceru basmuri se le 'nsiri. Sî pre-unu geru sî pre-o zapad: cāndu nāmetii dormu in dungi Tu alergi dupa unu futuru sî te plāngi cā nu-lu ajungi!

Lasa fluturii copile! vino-'n flacar'a din focu Vei ceti atātea-ilusii dulci sî-asie de dragu norocu, Lunc'a cea cu basmuri māndre cu isvoru-i de povesti. Cā o carte stā deschisa sî te chiama se-o cetesci.

Vino cā e frigu pe-afara, sî-asie pōte fi de dragu Se lasi mintea t'a nebuna, se lasi gāndulu teu pribeagu, Sî-atientitu cu ochii 'n lumea din geraticulu din focu Se cetesci atātea-ilusii dulci, sî-asie de dragu norocu.

V. B. MUNTENESCU.

PRIN MÔRTE LA VICTORIA.

Comedia intr'unu actu

dupa A. Kotzebue localisata de Irin'a Sonea n. Bogdanu.

Persōnele:

Boieriulu Costache, mare proprietariu.
Victori'a, fiic'a lui.
Frundiescu, capitanu de infanteria.
Nitia servitoriulu lui.
Florescu, capitanu de cavaleria.
Vintila servitoriulu lui.
Stanu, caramidariu.

(Scen'a se petrece la tiēra intr'unu satu. In midilocolu satului se afla vill'a boieriului cu balconu; lānga balconu se afla arbori tare crengosi sî frundiosi.)

Scen'a I.

Boieriulu Costache sî fiic'a s'a Victori'a.

Boieriulu: Asia-dara, Victoria draga, in scurtu te decide, pentru-cā eu am spusu petitoriloru tei, cā astadi vei alege intre dēnsii.

Victori'a: Ace'a ai facutu-o reu, tata draga.

Boieriulu: Prefacere! Nu ai dīsu tu tocmai ieri, cā 'ti placu ambii?

Victori'a: Tocmai pentru ace'a. 'Mi placu ambii sî inca asiā de multu.

Boieriulu: Incātu la tōta intēmplarea tu ai merge dupa ambii. . . .

Victori'a: Ferēscā Domnedieu! Secsulu nostru inca nu s'a necinstitu prin poliandria, precum s'a deonoratu alu domnieit'ale prin poligamia. Noi suntemu indestulite, dēca ne remāne credinciosu unu singuru barbatu.

Boieriulu: Asia-dara alege-ti pre unulu.

Victori'a: Cine-mi garantēza cā voiu nimeri pre celu mai bunu? O fēta nu ar' trebui se dē decātu de unu singuru amoresu; cā-ci atunci nu ar' avē de unde alege, sî prin urmare nu ar' avē de ce se cāti dēca amoresulu ei, ar' deveni unu reu soțiu de casatoria.

Boieriulu: Ei dara domnii acesti'a acum'a suntu dejā de vre-o dōue luni aici. Tēmpu destulu cā se-i poti cunōsce.

Victori'a: Fia iertata mam'a dīceā: O fēta se nu invētie a cunōsce pre barbati nice cāndu inainte de cunūnta.

Boieriulu: Capitanulu Frundiescu e bravu.

Victori'a: Capitanulu Florescu inca e bravu.

Boieriulu: Capitanulu Florescu e omu vioiu.

Victori'a: Sî capitanulu Frundiescu e vioiu.

Boieriulu: Capitanulu Frundiescu are maniere fine.

Victori'a: Sî capitanulu Florescu.

Boieriulu: Capitanulu Florescu e bogatu.

Victori'a: Sî capitanulu Frundiescu.

Boieriulu: Asculta Victoritia, aceste me supera. Acesti pastori duiosi in tōta dīu'a 'mi umplu urēchile cu suspinele loru. Eu voiescu se am pacē sî linisce, trebue se te decidi.

Victori'a: Asia-dara decide domniat'a.

Boieriulu: Ba ace'a nu o voi face. Că-ci deca ai avé cândv'a o cërta in viét'i'a t'a casnica, atunci ai dice: — Tatica, domniat'a esti de vina, eu mi-asîu fi alesu pre cel'alaltu.

Victori'a: Dîeu nu asîu poté jurá cá nu asîu urmá asîa.

Boieriulu: De ace'a dà-mi mie pace.

Victori'a: Dar' ce se facu?

Boieriulu: Grigî'a t'a! Déca nu poti alege, atunci lasa-i pre ambii se mérga!

Victori'a: Ace'a nu o potu face, tatica draga.

Boieriulu: Atunci eu nu sciu se-ti ajutu.

Victori'a: Cu adeveratu eu sum fórté nefericita. Doi petîtori... nice intr'unulu amorisata... sí totusîu a nu poté bagá de vina nice unui'a baremi cev'a!

Boieriulu: Déca ai poté celu puçinu se gâcesci, care din ambii te iubescé mai tare?

Victori'a: A, domniat'a 'mi dáí o idea buna. Decida acést'a. Spune domniloru, — inse asîa cá sí cându ar' fi ide'a d.-t'ale, — cá sè se împace ei între sene in ôre-carev'a modu: — acel'a care va fi in stare se-lu induplece pre celu-alaltu, cá de buna voia sè se departeze, acel'a va fi sóçîulu meu.

Boieriulu: Nebuna, asîa 'si voru frânge grumazii.

Victori'a: Ace'a un'a o oprescu pe lînga pedéps'a disgratiei mele celei mai mari. Astutîa, scotere din minte, corumpere, tóte acésté se fia iertate, numai frângerea grumazului nu.

Boieriulu: Sí ce credi tu cá se va intemplá?

Victori'a: Acel'a, care me iubescé mai tare, va scí afá cáí sí mijlóce, cá se departeze pre celu-alaltu. — I-i vedu venindu. Câmpulu de lupta e deschisu. Anuntîatoriulu suffa in trimbîtiã. Invingatoriulu va duce acasa mirés'a. (Ese.)

Boieriulu (clatina din capu): Nu garantezu pentru nenorocire.

Scen'a II.

Capitanulu Frundîescu, Capitanulu Florescu, Nitîa, Vintila, Boieriulu.

Frundîescu: Aici suntemu, sositi pe ari-pele amorului.

Florescu: Pe aripele sperantiei.

Boieriulu: Scoboriti nitîelu in josu, rogu-ve, că-ci eu sum pedestru, precum vedeti.

Frundîescu: Decis'au frumós'a domni-t'ale fiica?

Florescu: In graba! Care din noi trebue se-sí tramita unu glontîu in frunte?

Boieriulu: Domniloru, ea a decisu — cá ea nu póte decide.

Frundîescu: Acést'a insémua cu alte cuvinte, cá ambii capetamu corfa.

Boieriulu: Ba nu, nu insemnéza acést'a. Ea ve afla pre ambii de-o-potriva amabili...

Frundîescu sí Florescu (ambii facûndu complimentu): Ah!

Boieriulu: Ea ve róga, se-i ajutati a alege.

Ambii: Pre ce cale?

Boieriulu: Asîa cá unulu dintre d.-vóstre se repasîti de bunavoia.

Florescu: Cum s'ar' poté acést'a?

Boieriulu: Ace'a e grigî'a d.-vóstre.

Frundîescu: Numai mórtea unui'a din noi doi...

Boieriulu: Mórtea chiar' e oprita. Domniavóstra v'ati cunoscutu aici sí a-ti devenitu amici; ambii v'ati amorisatu in Victori'a sí a-ti remasú amici, ace'a insemnéza multu; fic'a mea nu vré nice de-cum se rumpá o legatura asîa de intima, ci ea vré se-sí deie mân'a s'a acelui'a, care va fi sciutu departá pre celu-alaltu. Cum o va face acést'a, e tréb'a lui; numai fortî'a se nu o in-trebuintîeze, că-ci atunci nu merge nice dupa unulu.

Florescu: Adeverata Turandot.

Frundîescu: Acést'a tema e mai grea de resolutu, decâtu cum a fostu nodulu gordianu de deslegatu.

Florescu: Nu voiu abdîce nicî-odata de sperantiele mele cele mai frumóse.

Frundîescu: Nice eu.

Boieriulu: Numai despre departare e aici vorba.

Frundîescu: Fórté bine, dar' eu nu me voiu departá.

Florescu: Eu înca nu.

Boieriulu: Atunci suntemu unde amú fostu.

Frundîescu: Ce numesci d.-t'a departare?

Florescu: Conceptulu acést'a e fórté relativu.

Boieriulu: Ace'a ve stâ in potere se o decideti d.-vóstre.

Frundîescu: Pentru unu amorisatu, satulu celu mai de-aprópe e o departare destulu de mare.

Florescu: Déca voiu pasî numai preste met'a d.-t'ale, me recunoscú de iavinsu.

Boieriulu: Asîa-dara, am avé indata ó mesura. Intîelegerea ar' fi urmatóri'a: Celu-ce póte aduce pâna acolo pre celu-alaltu, cá se tréca preste met'a mea, — d.-vóstre sciti dóra pétr'a de dinaintea satului, — acel'a a dobânditu.

Frundîescu: Bine eu sum indestulitu.

Florescu: Norocu!

Frundîescu: Un'a inse ti-o spunu, domnule boieriu, de mine nu-i scapá díece ani.

Florescu: Eu prenumeru pre eternitaté.

Boieriulu: Ace'a eu o sciu mai bine. Antâi'a sbêrcitura pre faci'a fiicei mele, ve alunga pre ambii (intra in casa).

Scen'a III.

Cei mai dinainte, afara de Boieriulu.

Frundîescu: Domnule frate, acést'a e o situatiune penibila.

Florescu: Noi remanemu amici cá sí pâna aici.

Frundăescu: Se înțelege.

Florescu: Dăra vei fi tu atât de complexant și de amabil că se abdică de aspirațiunile tale în favorul meu?

Frundăescu: Ba acea nu se va întâmplă, domnule frate.

Florescu: Numai ieri mi declarai că pentru mine ai sari în apă și în foc.

Frundăescu: În apă și în foc da, înseamnă prestea mea. Din contra tu ai o inimă cu mult mai nobilă, — ce ar fi dacă tu pentru mine...

Florescu: Ba din această nu va fi nemică, d-le frate.

Frundăescu: De câte ori ai spus tu cătră mine, că vei împărtăși cu mine bucatărea ta cea din urmă.

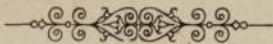
Florescu: Bucatură mea cea din urmă da, dară soția mea ba.

Frundăescu: Ei bine, vom vedea dară care din noi va scăpa așă cu mai multă cerbică câmpul de luptă.

Florescu: Nu voi cedă mai înainte de ce va flutură stégul meu de pre cetate.

Frundăescu: Învingere ori cadere, această mi-e devisă. (Esu.)

(Va urmă.)

Cronica. — O romanca nemerită.

Prințesa ALINA STIRBEIU, condusă de nobilă intenție de a da unu aventu mai puternic progresului nostru literar, a daruit Academiei române o sumă de 200,000 lei (aproximativ 100,000 fl. v. a.), cu destinația că se formeze din 1/10-ile acestei fundații premii pentru opuri literare române de valoare mai însemnate.

Cătră femeile române se adresă On. Comitetul alu „Reuniunii femeilor române din Sibiu” cu rugărea că se contribuie fie-care să se colecteze în cercul său diferite lucruri de mână servite de femei dela sate spre a face în modulu acestă a la școlă civilă de fete a Asociației transilvane o colecție cât de bogată de atari lucruri, cari se servesc drept modele la instruirea în lucrul de mână. — Considerându cât de importantă este colecția de atari modele cu caracter original național pentru instruirea în lucru de mână în școlile de fetițe, er' prin școlile acestea pentru întregă industria de casa a femeii române, și avându în vedere că tocmai acum e timpul când femeile române dela sate se ocupă în deosebi cu lucrul de mână: rogăm și noi pre gentilele noastre cetățeni să benevoiescă a întreprinde în cercul domniilor s'ale colectarea de atari lucruri, și apoi a ni le trimite acele nouă pentru de-a le înaintă la On. Comitetul alu „Reuniunii

femeilor române din Sibiu” pe lângă semnarea numelui d.-loru. Portpostalu bucuros ălu plătindu și din alu nostru.

Serate literare în Clusiu au început a se ține din 9 l. c. Aceste serate se țin totu din două în două săptămâni în localitățile casinei române. Primă serata a fost foarte bine cercetată și a avut un Program cât de pofte de bogat de: conferințe, declamații și muzică. Pe a două serata ce se ține în 23 l. c. s'au insinuat atâte puncte interesante și amuzante, că aranjatorii voru fi siliti a lasă unele din ele pe alta serata. — Venitul primei serate pe lângă prețulu de intrare de 10 cr. a fost aproape 25 fl. v. a. — Numai înainte cu Domnedieu!

Prelegeri publice în Bucovina. Domni Ioanu I. Bumbacu, G. Forgaciu, Is. Ieșanu, Const. Morariu, D. Socoleanu și Dr. E. Wojucki au luat asupra lor însărcinarea de a ține unu ciclu de prelegeri publice, pe care le aranjează „Societatea pentru cultură și literatură română din Bucovina”. Prelegerile se voru ține în Cernăuți în localitățile societății și sunt gratuite. Primă prelegere a fost a d.-lui Ioanu I. Bumbacu, profesor, „despre frumos și frumusețea” și a avut loc în 9 Martie n. la orele 7 seră.

Pentru fortificațiile României s'au hotărât a se întreprinde, pe lângă sumele spesate până acum, încă o sumă de 70 milioane franci.

Armată României va fi provădită cu puști de așă soi, că se voru potă da pe minutu câte 70 puscături.

Regele Serbiei Milan a abdicat în 6 l. c. în favorul unicului său fiu, care va domni sub numirea de Alesandru I. Noul rege alu Serbiei fiind încă numai în alu 13 anu alu etății, până ce va ajunge densulu etatea prescrisă de 18 ani, în loculu densulu va guvernă țieră o regentă compusă din Ristică, Protică și Belimarcovică.

Monumentu pentru imperatul Josifu se va redică în Brünn, fiind adunată dejă spre acestu scopu o sumă de preste 40 mii floreni.

Rescumperarea regalialor. Terminulu pentru insinuarea pretențiilor proprietarilor de regaliale carciumaritulu s'a prolongitu până la 30 Aprilie st. n. a. c.

Statistică pământului. Pe întregu rotogolulu pământului cunoscut până acum se vorbescu actualmente 3064 limbi și locuitorii aparțină la preste 1000 religii. — Seculu barbațesc este aproape în numeru seculu feminin — Vârșă mijlocie e de 33 de ani. Unu patraru din locuitorii pământului moru mai înainte de 17 ani. Dintre 1000 locuitori numai unulu ajunge etatea de 100 ani și numai 6 traiescu 66 de ani. Suntu cevă preste unu miliardu de locuitori pe pământ, dintre cari moru la anu 35,214.200; pe di 96.480; pe ora 4.200 și pe minuta 60 - 70 și pe secunda 1. Se nascu pe anu 36.792.000, pe di 100.800, pe ora 4200 și pe minuta 60. — Cei casatoriti traiescu mai multu că holței, asemenea cei cumpere

tati si sirguitori mai multu decâtu imbuibatii si lenesii, cei civilisati mai multu cá cei'alalti. Ómenii mari de regula traiescu mai multu cá cei mici. Numerulu persóneloru casatorite faciá cu cei necasatoriti se rapórta cá 75 : 100. Cei nascuti primavér'a suntu de constitutiune mai robusta, de catu cei cari au venit pe lume in celelalte anutèmpuri. Casurile de nascere si de mórte se intempla mai cu sèma nóptea. In fine mai adaugemu, cá dintre toti locuitorii numai a patr'a parte din genulu barbarescu suntu apti a portá arme.

Notitia. — Trei precepte ale sarutarei.

Frumósele nóstre cetitóre voru fi atátu de marinimóse se ne ierte, cá descoperimu secului barbatescu trei scurte precepte ale sarutarei, ce ni s'au síoptitu odinióra intr'o dí de Junie cu parfumu de rose de nesce buze dulci sí placute la sarutatu,

Éta acele precepte. — Antáiu: „Nu apasá buzele nici prea tare nici prea slabu!“ — „Dupa apesárea sarutatului — spune unu circumnavigatoriu alu lumei — se cunoscu in Americ'a in modulu celu mai hotarítu sèmtiemintele damei ce saruta. Déca Americán'a iubesc pe unu barbatu, atunci ea 'lu saruta cu ochii plecati in josu, dar' atátu de intimu sí cu atát'a focu, încátu lui i-se împare, cá e lovitu de trasnetu; — déca numai i-i place adoratoriulu, ea 'lu saruta cu óre-care impotrivre, dar' línu sí fierbinte; -- dar' déca respectivulu i-i este indiferentu, ea 'lu saruta asía, cá abia se sènte sí-lu adia cu o suflare atátu de rece, încátu acel'a inghetíatu trebue se-si frece nasulu.“

Alu doile: „Ascute buzele si nu suná cu ele!“ — Unu tonu in sarutare este o sarutare contr'a bontonului. Sarutarea trebue se fia tacuta sí cu tóte aceste se vorbésca. Nu e iertatu se fie uscata, dar' cu atátu mai puçinu uda. Póte durá multu sarutarea, dar' se nu adórma.

Alu treile: „Fi cu totu sufletulu la sarutare!“ Tacerea muta esprima in modulu celu mai elegantu inalt'a valóre, ce o pune omulu pe placerea sarutarei.

De gusta junele o placere,
Recunósca-o in tacere.

Mai bine se privesci obiectulu iubitulu inca puçintelu tèmpu in seducatorii sí frumosii sei ochi, séu déca e intunerecu, atunci stríngei intima manutí'a-i móle, durdulia sí fierbinte.

De cumv'a ne intréba cinev'a, cându e ór'a mai potrivita de-a sarutá, o spunemu sinceru si cu parere de reu, cá nu potemu dá despre acést'a nici o lamurire, nici unu respunsu hotarítu. Nici unu clopotu sí nici unu orologiu nu aréta ast'feliu de momente. Sermanului, care nu póte judecá acestu tèmpu potrivitulu, nu-i potemu ajutá, nici dá sfatu. Unu rístu din anima numai suna la urechi'a mea sí dragalasí'a sí plin'a de compatimire vóce cânta:

Cându inim'a îmboldu-ti dá sí arde'n nerabdare,
Atunci e tèmpulu potrivitulu, se dái o sarutare
Pe buzele, ce dragi 'ti suntu si ardu cându le atingi.
Iubesc si saruta deci cu anima voiósa
Cátu tèmpu viét'ra nu 'ti-e grea sí nu-ti este norósa,
Cáci órele se duc fugindu sí nu le mai ajungi.

Bibliografia. Tîenerea viteloru o a tractatu intr'unu modu fórtè instructivu si intr'unu limbagiu poporalu dlu Eugen Brote, presidentulu reuniunei agronomice din comitatulu Sibiiului, intr'unu discursu tîenutu la intr'unirea agricola din Selisce. La initiativ'a acelei intr'ubiri discursulu acest'a s'a tiparitu in o brosiura sí se viude la Institutulu tipograficu din Sibiu cu 12 cr. (+ portopostalu 2 cr.) — Recomendamu cu totu adinsulu procurarea sí studiarea acestui tractatu instructivu pentru fie-care economu de vite.

Glume. — Remediu bunu. Tenerulu soçiu se cáiesce mai in tóte dílele la socrulu sen incontr'a soçiei s'ale — ba cá-i neglignenta, ba cá-i dosnica, ba cá-i pretensiva, luxuósa, guraliva s. a. s. a.

Uríndu-i-se in urma socrului de atát'a cáintí'a, reflectá:

— Ai totu dreptulu, fiule draga! sí eu vedu acum cá soçi'a t'a nu e démna de-a se mai numi fiic'a mea; sí pentru portarea ei nevrednica o voiu pedepsi eschidíndu-o dintre moscenitorii mei.

Din acelu momentu ginerele n'a mai graiitu cátra socrulu sen decâtu cuvinte de lauda despre soçi'a s'a.

Carei'a curiséza.

Mariór'a. Tata draga, óre carei'a ne curiséza d.-nulu Juonelu, mie ori mamei:

Tatalu. Cum 'ti vene tfe se intrebi de acestea?

Mariór'a. D'apoi de cáteori ne preambulamu impreuna cu mam'a totu-de-a-un'a ne intimpina, agraindu-ne: — A, frumós'a madama sí frumós'a-i copila!